

Program konference / Programme of Conference

9.30

zahájení – úvodní slovo / Official opening – Introduction

doc. Mgr. A. Pavel Mrkus

děkan Fakulty umění a designu UJEP

dean of the Faculty of Art and Design at JEPU

I. blok / block

Proměny krajiny na konci 20. a na začátku 21. století a jejich dopady na společnost (Pozornost ke vztahu krajiny a společnosti v přírodních a společenských vědách)

The Transformations of Landscape at the Turn of the 21st Century and their Impact on the Society
(Attention to relations of landscape and society in natural and social science)

Moderátor / Moderator: doc. Mgr. Michal Koleček, Ph.D.

10.00 – 10.30

prof. Ing. Iva Ritschelová, CSc.
předsedkyně Českého statistického úřadu
President of the Czech Statistical Office (CZ)

Rekultivace = umění

Rekultivace je vytváření nové krajiny, ve které žijeme a která utrpěla zásahy aktivitou člověka. Člověk ji využívá a přivlastňuje si její nerostné bohatství. Příspěvek se zabývá problematikou vývoje rekultivačí v Ústeckém kraji, a to jak z pohledu akademika, který se tímto tématem odborně zabýval, zakladatelky oddělení statistiky životního prostředí v ČSÚ v Ústí nad Labem, ale i z pohledu severočeské rodačky a patriotky. Ale také – vzhledem k zaměření konference – i z pohledu umění.

Reclamation = Arts

Reclamation means creating new landscape; the landscape we live in, the landscape that suffered because of our activities. We use it and we appropriate the mineral wealth. The paper deals with the issue of the development of reclamation in the North Bohemia region not only from the point of view of an academic, who applies herself to the topic and who established the Environmental Statistics Department of CSO in Ústí nad Labem but also from the point of view of a native and compatriot of the region. The artistic point of view will be included as well.

10.35 – 11.05

Ing. Rut Bízková

konzultantka, předsedkyně Technologické agentury ČR v letech 2012-2016

consultant, Chair of the Technology Agency of the Czech Republic in 2012-2016 (CZ)

Nové společenské výzvy jako důsledek

(nebo příčina?) nových technologických možností

Pod označením Společnost 4.0 se v ČR začíná diskutovat nová společenská situace, kdy technologické prostředky, zejména využití internetu pro většinu běžných činností a uplatnění kyberneticko-fyzických systémů v průmyslu, vedou k novému způsobu života a dávají zcela nové příležitosti k profesnímu uplatnění. Tyto změny jsou rychlé a mají charakter revoluce, proto se často mluví o čtvrté průmyslové revoluci. Tak jako tomu bylo v minulosti i 4. průmyslová revoluce může přinést sociální neklid, např. úbytek pracovních míst pro méně vzdělané občany. Tuto problematiku je proto třeba včas diskutovat a hledat řešení.

New societal challenges as a consequence (or the cause of?) new technological possibilities

Společnost 4.0 (Society 4.0) is the title under which the new situation in society is gradually being discussed in the Czech Republic; the situation when technological means, mainly the use of internet for most of the daily activities and the use of cyber-physical systems in the industry, lead to a new way of life and present new opportunities for employment. Since such changes are rapid and resemble a revolution, people often talk about a fourth industrial revolution. Such revolution might bring social unrest the same way it happened in the past, for instance shortage of employment for less educated citizens. These issues thus need to be discussed and addressed.

11.10 – 11.40

Ing. Vladimír Buřt

starosta Horního Jiřetína

Mayor of Horní Jiřetín (CZ)

Jak se žije na hraně hnědouhelného dolu?

O vztahu člověka k domovu, ke krajině jako celku i k přírodním a kulturním dominantám či jednotlivostem, dále pak o bezprecedentní proměně podkrušnohorské krajiny v posledních 100 letech, o několikeré výměně zdejších obyvatel a s tím související „ztrátě paměti krajiny“. Autentické lokální či místní tradice jsou výsledkem dlouhodobého působení lidí a jejich sepětí s prostředím. Místní tradice a místní obyvatelstvo se vzájemně ovlivňují, prolétají a tím se tradice rozvíjí. V SZ Čechách tradice téměř ze 100 % zanikly z důvodů likvidace stovky vesnic a měst a také z důvodu opakovaného násilného přesunu zdejších obyvatel.

What does it feel like to live on the edge of a brown coal mine?

The paper focuses on the way people perceive their home, the landscape as a whole and the landmarks or culturally prominent places as well as on the unprecedented transformation of the landscape unfolding below the Ore Mountains that took place in the last 100 years, the multiple exchange of local residents and the “loss of the memory of the landscape” related to it. Authentic local traditions are the result of the long-term influence of people and the way they connected with the environment. Local traditions and residents interact and intertwine and as a result, the traditions are developing. The traditions in the north-western Bohemia almost completely vanished due to the elimination of hundreds of cities and villoges and due to the forcible relocation of local inhabitants.

11.45 – 12.15

Mgr. Josef Märc

historik a středoškolský pedagog, Katedra historie Filozofické fakulty UJEP, Gymnázium Chomutov

Historian and high school teacher, Department of History, Faculty of Philosophy, JEPU,

Chomutov high school (CZ)

Na hranici (možnosti výchovy a vzdělávání kulturně historickým dědictvím)

Paměť místa, především krajiny okresu Chomutov v Ústeckém kraji v období 20. století, je dlouhodobě v popředí zájmu Filozofické fakulty UJEP. Charakteristickým znakem této krajiny je převrstvená minulost (uchovaná/neuchovaná v paměti) definovaná zejména vzpomínkami. Příspěvek se proto zaměří jak na úlohu školy a její vstupy do vytváření historického vědomí – školní zacházení s minulostí (na příkladu tématu jara 1945), tak na tzv. „didaktiku na památku“, fenomén vzoru minulost pro budoucnost (na příkladu tématu pomníků padlých z první světové války).

On the border (the options for education through cultural-historical heritage)

The memory of a place, mainly the landscape around Chomutov in Ústí nad Labem region, in the 20th century is on the front burner of the Faculty of Philosophy of JEPU for a long time. The landscape is specific for the covered past (retained or unretained in the memory), defined by being remembered too much. The paper thus focuses on the role of the school and its inputs on creating historical consciousness – the way the school treats the past (shown on the example of the topic of spring 1945) – as well as the “didactics in memory” and the phenomenon of the example of the past for the future (shown on the example of the topic of the First World War monument).

12.20 – 12.50

doc. PhDr. Tomáš Pavlíček, Ph.D.

historik architektury, Fakulta umění a designu UJEP

architecture historian, Faculty of Art and Design, JEPU (CZ)

Proměny krajiny, urbanity a architektury severočeských měst od pol. 19. století do současnosti

Příspěvek se zabývá problémem proměny urbánní situace severočeských měst v období průmyslové revoluce a v následných letech. S touto proměnou přichází i proměna architektonického tvarosloví místních realizací. Proměnu příspěvek sleduje z historického hlediska.

The transformations of landscape, urbanity and architecture of North Bohemian cities since the half of the 19th century

The paper deals with the issue of transformation of the urbane situation in North Bohemian cities during the industrial revolution and in the following years. Such transformation is accompanied by a transformation of local architectural morphology and its great importance is in the paper observed from the historical point of view.

13.00 – 14.30

polední přestávka a návštěva výstavy v Domě umění Ústí nad Labem
lunch break and visit of exhibition in Ústí nad Labem House of Arts

II. blok / block

Proměny umění a krajiny v epoše antropocénu

Poloostrov Evropa: reflexe proměny současné krajiny v umělecké tvorbě

Stopy antropických vlivů na krajinu, a dokonce na zemské systémy, jsou sledovány nejen v oborech ekologie, ekonomie, geopolitiky, etiky, filosofie a umění, ale začínáme je vnímat i v naší každodennosti. Tisíceletí spojovala křesťanská tradice krajinu s okrskem svěřeným člověku bohy. Z tohoto pohledu je krajina místem, určeným ke kolonizaci, pokoření a ovládnutí. Původní divočina byla člověkem postupně ovládána, kultivována, transformována v zahradu a krajina se mění v opečovávané, vylepšované, kontrolovatelné „životní prostředí“. Takové ideotechnologicko-mocenské paradigma dovedlo lidstvo na hraniční terén, na pokraj udržitelnosti. Přednášky naznačují problematiku vztahů lokálního a globálního, racionálního, iracionálního a empatického v konkrétních příkladech i v širších souvislostech projektu Na pomezí samoty.

The Transformations in Art and Landscape in the Epoch of the Anthropocene
Reflections of the changes of present-day landscape in artistic works and exhibition-curating activities

Traces of the Anthropogenic impact on the landscape, including global terrestrial systems, can be found almost everywhere around us. They are affecting the fields of ecology, economics, geopolitics, ethics, philosophy and art, but they also influence our daily lives. For millenia, the Christian tradition has linked the land with the realm of externalities and has perceived land as a vast territory, ready for human colonisation, appropriation, exploitation and subjugation; and as a space to be operated, managed, civilized, maintained, and finally “improved” by humankind, with continually expanding “limits of growth”. With the western technology-power-paradigm acting in global hegemony, we are brought to the limits of sustainability. These lectures will raise questions about the relationship of the sacred and the profane, the sacrificed, enchantment and disenchantment, local and global, rational, irrational, and empathetic. Such binary constructs as natural versus cultural, space versus place, economical value verus environment, labor and goods, landscape versus wilderness, management of the land, farming and industrial exploitation for (fossil) resources are quickly losing their validity. The Anthropocene confronts art and artists with evidence of the processes and opens path to new horizon.

Moderátor / Moderator – doc. Mgr. A. Pavel Mrkus

14.30 – 15.00

Miloš Vojtěchovský

spolukurátor projektu Na pomezí samoty

curator of the Frontiers of Solitude project (CZ)

Posvátné, znetvořené a vykoupené

Obrazy ohrožení (obrazu) světa v současném umění mají nejrůznější podoby a intenzitu: spektakulární poetika ruin a pustín, krása (auto) destrukce mohou být vnímány jako morální apel ke změně i jako podvědomý návrat k archaickým rituálům obětování, znovuzrození a vykoupení. „Posvátnost“ moderní doby stavěla na myšlence překonání religiozity, na víře ve spasitelství techniky a vědy, v geo-inženýrství, nepřetržitý růst blahobytu, spočívající v akumulaci kapitálu. Triumfální závěr desakralizace, jehož jsme dnes svědky je označován jako „epocha člověka“ – antropocén. Pokusy o návrat k „posvátnému“ jsou často instrumentací regrese, agrese, kmenového myšlení, případně útěkem k harmonickým, virtuálním světům. Existuje pro umělce a pro nás nějaká třetí cesta? http://frontiers-of-solitude.org/

Sacred, Mutilated and Redeemed

Images of a threatened world in contemporary art have different forms and intensity: the poetics of landscape of ruins, of spectacular wastelands, the beauty of destruction. It can be interpreted as a moral appeal for change, or as a subconscious attempt to return to the archaic rituals of sacrifice, rebirth, redemption. The “Sacramental” of the modern age was based on the goal of defeating religion and superstition, in accord with technology, science, geo-engineering: The promise of continuous increase of welfare, and redemption through the accumulation of capital. Today we are facing a triumphal conclusion of this process of desecration – the “Age of Man” - “Anthropocene”. If we see attempts to return to the “sacred”, we often encounter regression, aggression, a return to tribal thinking, as well as models how to escape to “harmonious” virtual worlds. Is there a third way left for artists (and for us)?

15.05 – 15.35

Layla Curtis

umělkyně
artists (GB)

Projekt Antipodes

Layla Curtis představí vlastní projekt Antipodes (2013-2016) – online práci kombinující fotografie a video, která je součástí výstavy Epifanie. Umělkyně představí zdroje, pomocí kterých dospěla ke svému konceptu, zmíní inspirace, aplikované metody a další informace, se kterými se setkala při práci na projektu. Curtis představí i další svoje práce, v nichž použila materiály, získané z webové stránky Antipodes, jako je série časosběrných videí, instalace tvořená pěti živými webovými kamerami, kresby s tématem „protilehlých“ kartografií a série fotografických diptychů.
<http://www.laylacurtis.com/>

The Antipodes Project

Curtis will present Antipodes (2013) – an online photographic and motion-image work included in the Epiphany exhibition. The Antipodes website observes the planet through a series of webcams focused on the 4% of the earth's surface in which land is antipodal to land. For exactly one year the website was constantly updated with freshly captured live webcam images. Over two million such images now make up this huge browsable archive. Forging visual and notional connections between points on the globe that are as far apart as can be, results in a juxtaposition of opposites, such as day/night and summer/winter, while revealing surprising similarities in geology, architecture and culture. Curtis will discuss the making of Antipodes, highlighting her inspiration, the rationale behind the work, and some of the interesting discoveries she made while creating it. She will also introduce the other artworks created from the continuous flow of images captured by the Antipodes website, including a series of time-lapse videos, an installation of live webcam feeds, drawings depicting antipodal geographies, and a series of photographic diptychs.

15.40 – 16.10

Jiří Zemánek

historik umění, kurátor a aktivista
art historian, curator and activist (CZ)

Od antropocénu k ekozoické éře

„Je to země, která je skutečně inteligentní, nikoli izolované lidstvo ...“ David Abram

Abychom mohli účinně přistoupit k řešení současných ekologických a dalších problémů, ohrožujících naši planetu, potřebujeme se vzdát té zatvrzelé dichotomie mezi člověkem a Zemí; musíme začít Zemi vnímat nejen jako využitelnou komoditu, ale jako významuplný subjekt, jako náš skutečný domov a velké společenství bytostí, z jehož ohromné evoluční tvořivosti jsme se zrodili. Země, která nás doposud živí a podporuje, neustále udržuje také koherenci našich smyslů i naší mysli, je pramenem našich emocí i naší spirituality, našeho umění – potřebujeme ji nejen pro fyzické přežití, ale i pro naši psychiku a imaginaci. Sdružení Pilgrim v rámci projektů Cesty poezie a Potulné univerzity přírody hledá způsoby, jak se můžeme se zemí znovu spojit – jak se učit přírodě znovu naslouchat, jak ji vnímat jako našeho partnera a velkého učitele; jak si uvědomovat, že jsme součástí velké rodiny života a díky tomu směřovat do nové ekozoické éry, založené na vzájemném společném prospěchu Země a lidí. Představím pět podmínek pro vznik ekozoické éry, jak je formuloval kosmolog Thomas Berry, a závěrem připomenu práci zakladatelů ekologického umění Heleny a Newtona Harrisonových. Na jejich podnětném projektu Poloostrov Evropa lze ukázat, jak lze dnes tvůrčím způsobem přistupovat k řešení velkých problémů, které přináší klimatická krize v měřítku, v němž se odehrávají. Jak zkrátka myslet jako planeta.
<http://pilgrim-putovani.blogspot.cz/>

From The Anthropocene toward the Ecozoic Era

“Not isolated mankind, it is the Earth that is truly intelligent, ...“ David Abram

To be able to approach effectively current environmental and other issues threatening our planet, we need to abandon the stubborn dichotomy between mankind and the Earth. We must stop perceiving the Earth as a commodity, but rather as a meaningful entity, our real home and a community of beings, from whose enormous evolutionary agency we emerged. The Earth still nourishes and supports us, maintains the coherence to our senses and our mind. The Earth is the source of our emotions, spirituality, art - we need it not only for physical survival, but also for our psychic health and imagination. In the framework of the projects „Paths of Poetry“ and „Errant University of Nature“ the Pilgrim Associations is searching for how to reconnect with the Earth – how to learn to listen to nature again, to perceive it as our partner and a great teacher. How can we realize that people are part of a large chain of life and this chain can lead to a new Ecozoic Era, which will be based on the mutual benefit between Earth and Humankind. I will introduce the five conditions for the emergence of the Ecozoic Era, as articulated by the cosmologist Thomas Berry. I will point to the work of one of the founders of ecological art Helen and Newton Harrison. In their inspiring project “Peninsula Europe” can be seen how current creative approaches can, in the scale in which they take place, address major challenges posed to us by climate crisis, and how to try „to think as a planet“.

16.15 – 16.45

Paul Chaney

umělec
artists (GB)

Fieldclub a Lizard Exit Plan

Chaney představí ukázky ze svých dvou současných projektů, na kterých pracuje v Anglii; „FIELDCLUB“ – kdy se pokusil žít 7 let ve srubu a pěstovat vlastní zeleninu a „Lizard Exit Plan“ – kdy navrhl systém pro 9000 lidí, kteří by žili mimo systém globální ekonomie, produkce a obchodu. Oba projekty zkoumají postkapitalistické a postapokalyptické modely vztahu mezi člověkem, krajinou a infrastrukturami.
<http://www.paulchaney.co.uk/>

Fieldclub and Lizard Exit Plan

Chaney will present examples from two recent projects undertaken in the UK: 'FIELDCLUB' – where Chaney attempted to live in a small cabin and grow his own food for seven years, and 'Lizard Exit Plan' – where Chaney designed a system for 9,000 people to live outside of the system of global production and commerce. Both projects explore post-capitalist and post-apocalyptic approaches to the landscape and its utility.

16.50 – 17.20

Peter Cusack

zvukový umělec a výzkumník
sound artist and researcher (GB)

Naslouchání místům, které se mění

Práce Petera Cusacka a dalších zvukových umělců na poli „zvukového žurnalistu“ vychází z předpokladu, že řadu cenných informací o místech a událostech získáme nejen pomocí zraku a jazyka, ale i posloucháním. Sluch může rozšířit spektrum informací, které dostáváme zrakově, nebo prostřednictvím textu. V prezentaci Cusack představí některé projekty, ve kterých zkoumá přes zvukové nahrávky fyzické i sociální aspekty krajin, které jsou v procesu přeměny: oblast Aralského jezera v Kazachstánu a krajiny hnědouhelných dolů v Severočeské pánvi a v Porúří.
<http://www.petercusack.org/>

Listening to the Sounds of Places in Transformation

We are more used to discussing places and how they change through reference to what is seen rather than to what is heard. But listening to the sounds of places in transformation can be equally valuable. Sound gives an additional layer of information that is complimentary to, but different from, visual images and language. This talk will use examples from recent projects around the Aral Sea, Kazakhstan, and in the lignite mining areas of the Czech Republic and Ruhrland to make the case for listening to and making sounds as a way of exploring landscapes, both physical and social, in transition.

17.25 – 18.00

závěrečná diskuse

Final discussion

**Fakulta umění a designu UJEP
Faculty of Art and Design JEPU
Pasteurova 9, Ústí nad Labem, CZ
www.fud.ujep.cz**

**Dům umění Ústí nad Labem FUD UJEP
Ústí nad Labem House of Arts FAD JEPU
Klíšská 1101/129a, Ústí nad Labem, CZ
Fakulty umění a designu UJEP
www.duul.ujep.cz**

**Frontiers of Solitude
www.frontiers-of-solitude.org**

Konference je součástí doprovodného programu výstavy Epifanie – Na pomezí samoty, která se koná od 8. 9. do 21. 10. 2016 v Domě umění Ústí nad Labem.

The conference is a part of the accompanying programme of the exhibition Epiphany – Frontiers of Solitude, which takes place 8 September – 21 October, 2016 at the Ústí nad Labem House of Arts.

Program / Programme

Mezinárodní mezioborová konference

International Interdisciplinary Conference

Krajina v pozoru The Landscape in Focus

**Středa / Wednesday
19/10 2016**

Místo konání / Venue

**Fakulta umění a designu UJEP v Ústí nad Labem
Faculty of Art and Design at JEPU in Ústí nad Labem**

**Pasteurova 9
Ústí nad Labem, CZ
aula č. 537 (4. patro)
Auditorium Nr. 537 (4th Floor)**